

สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียน ในจังหวัดนครพนม The State and Problems of General Administration of Schools in Nakhon Phanom Province

แจ่มจันทร์ ภูบุญอิม¹ รศ.ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร² และ ผศ.ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี³

Jamjun Phooboonim,¹ Assoc.Prof.Dr.Sakthai Surakitbowon² and Asst.Prof.Dr.Tudsana Prasantea³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ค.ด. (ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจังหวัดนครพนม 3) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของเจ้าหน้าที่ธุรการ ที่มีประสบการณ์ต่างกันของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม 4) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 499 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม จำนวน 230 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน การทดสอบค่าเอฟชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 2) ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) การปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ควรได้รับการส่งเสริมด้านงานสารบรรณ ด้านงานทะเบียนและรายงาน

คำสำคัญ: สภาพและปัญหา การปฏิบัติงานธุรการ

ABSTRACT

The purposes of the research were to study the state and problems of the general administration of schools in Nakhon Phanom Province; to compare the state and problems of the general administration of schools, classified by school sizes; to compare the state and the problems of the general administration of the general administration officers, classified by work experience; and to find guidelines for promoting the general administration of the schools in Nakhon Phanom Province. The population used in this study consisted of 499 general administration officers of schools in Nakhon Phanom Province in the first semester of the academic year 2009. The sample group used in the study included 230 general administration officers of schools in Nakhon Phanom Province gained by means of multi-stage random sampling. The instrument used to collect data was a rating scale questionnaire with the reliability of 0.99. The statistics used to analyze data were percentages, means, standard deviations and F-test. The results showed that: 1) The overall state and problems of the general administration of the schools in Nakhon Phanom Province were at high levels. 2) The opinions on the overall state and problems of the general administration of the general administration officers of the schools in Nakhon Phanom Province, classified by school sizes, showed the statistically significant difference at the .01 level. 3) The opinions on the overall state of the general administration of the schools in Nakhon Phanom Province of the general administration officers, classified by work experience, showed the statistically significant difference at the .05 level whereas the overall problems of the general administration of the schools in Nakhon Phanom Province of the general administration officers, classified by work experience, showed no statistically significant difference. 4) The general administration of the schools in Nakhon Phanom Province should be promoted in the following aspects: documents and registration and report.

Keywords: State and Problems, General Administration of Schools in Nakhon Phanom Province

บทนำ

การดำเนินงานธุรการเป็นงานที่อยู่ในการบริหารทั่วไปตามขอบข่ายกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 69) เป็นงานช่วยเหลือ สนับสนุน การดำเนินงานของหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จและไม่เพียงแต่เป็นงานสำนักงานที่เกี่ยวกับการจัดเก็บและใช้เอกสารเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการบำรุงรักษา การให้บริการติดต่อประสานงาน ทั้งในและนอกสำนักงาน การจัดหาวัสดุเครื่องใช้ เครื่องมือต่าง ๆ ให้เกิดผลคุ้มค่าและประหยัดที่สุด พร้อมทั้งให้เกิดความปลอดภัยแก่บุคคลที่ใช้อุปกรณ์และสถานที่ใช้ด้วย ระบบงานธุรการเป็นระบบหนึ่งที่ดีว่าเป็นฝ่ายสนับสนุนที่จะทำให้งานหลักในแต่ละองค์กรสามารถดำเนินไปด้วยดี และประสบความสำเร็จซึ่งระบบงานธุรการจะต้องทำได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและในทางตรงกันข้าม เมื่อระบบงานธุรการด้อยประสิทธิภาพ ทำอย่างล่าช้า ก็อาจทำให้ผลผลิตโดยรวมขององค์กรนั้น ๆ เสียหาย หรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร งานธุรการของหน่วยงานทุกแห่งจึงเป็นงานสนับสนุนในด้านบริการให้แก่งานในสำนักงาน โดยทำหน้าที่ในการจัดเตรียมข้อมูลและ

เอกสาร อำนาจความสะดวกในด้านสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ หรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานเพื่อสื่อสารข้อมูลไปยังฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งถ้าขาดหน่วยงานธุรการแล้ว องค์กรจะขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันในจังหวัดนครพนม
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก และ ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับน้อย
2. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน
3. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม เจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดตามแนวทางการปฏิบัติงานธุรการโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้แก่ 1) งานสารบรรณ 2) งานทะเบียนและรายงาน 3) งานรักษาความปลอดภัยและอาคารสถานที่ 4) งานสำนักงาน 5) งานประชาสัมพันธ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น
 - 1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
 - 1.2 โรงเรียนขนาดกลาง
 - 1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่
2. ประสบการณ์ในการทำงานธุรการ แบ่งเป็น
 - 2.1 มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี
 - 2.2 มีประสบการณ์ 5 – 15 ปี
 - 2.3 มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 499 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 499 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม จำนวน 230 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบและแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม จำนวน 40 คน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม และส่งหนังสือถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ติดตาม ด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 230 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
4. วิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมฯ เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียน โดยใช้ความถี่หรือร้อยละประกอบการสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

และผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับน้อยวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใช้สถิติการทดสอบค่าเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้สถิติการทดสอบค่าเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

4. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม มีด้านที่ต้องหาแนวทางการส่งเสริม มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านงานสารบรรณ และด้านงานทะเบียนและรายงาน ใช้ความถี่หรือร้อยละประกอบการสรุป

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก และ

ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมอยู่ในระดับน้อย” จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะมีการดูแลความสะอาดและความสวยงามของบริเวณห้องธุรการอยู่เสมอ มีความเพียงพอของแสงสว่างในห้องธุรการมีการทำความสะอาด จัดโต๊ะ เก้าอี้ ในห้องธุรการอยู่เสมอ โรงเรียนให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองอยู่เสมอ มีการจัดประชุมผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ชงภักดิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่มีการบริหารงานธุรการอยู่ในระดับมาก และปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่จัดทำทะเบียนและรายงานโดยเฉพาะ มีการจัดทำสถิติข้อมูลต่าง ๆ และนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มีระบบการตรวจสอบและค้นหาทะเบียนหลักฐานได้อย่างสะดวก มีการทำลายหนังสือราชการทำได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน มีการเลือกเจ้าหน้าที่ธุรการมีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานสารบรรณ มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการป้องกันอุบัติเหตุและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีการจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ของสำนักงานให้เป็นหมวดหมู่ การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ในการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่ มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย โสสุวรรณจินดา (2539 : 14; อ้างอิงมาจาก ลดาวัลย์ เนื่องคำ. 2547 : 70) ที่เน้นว่างานธุรการเป็นงานที่มีความสำคัญในการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จและช่วยให้กลไกในการจัดการต่างๆ เป็นไปโดยไม่ติดขัด

2. สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน” จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า F-test ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงาน อีกทั้งงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานมีน้อย ภาระหน้าที่ของครูมีมาก ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่อาจได้เปรียบในเรื่องของอัตรากำลังที่ได้รับการจัดสรร ตำแหน่งครูสนับสนุนการเรียนการสอน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 4) ที่ว่า งานธุรการเป็นงานบริการให้ความสะดวกในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ปริมาณงานธุรการของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจำนวนบุคลากร แต่การปฏิบัติงานธุรการต้องใช้กฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติเหมือนกัน ต้องปฏิบัติงานธุรการครบทุกงานแต่ปริมาณงานแตกต่างกันไป และปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานมีน้อย ภาระหน้าที่ของครูมีมาก ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่อาจได้เปรียบในเรื่องของอัตรากำลังที่ได้รับการจัดสรร ตำแหน่งครูสนับสนุนการเรียนการสอน จึงสามารถกำหนดบุคลากรเพื่อช่วยปฏิบัติงานธุรการซึ่งเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนอกจากงานสอนได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอักษร มากพูน (2544 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานธุรการโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานธุรการแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีปัญหาสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3. สมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม เจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน” จากการทดสอบ สมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์น้อยยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว ส่งผลให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานธุรการเป็นอย่างดี ในขณะที่เจ้าหน้าที่ธุรการที่อาวุโสมีประสบการณ์ในการทำงานมากแต่ความกระตือรือร้นในการทำงานน้อยและมีแนวโน้มที่จะยึดความคิดของตนเป็นใหญ่ ประสบการณ์ที่สะสมไว้บางครั้งอาจถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานมากกว่าเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานและผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษฐ์ เวชภูติ (บทคัดย่อ : 2549) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานธุรการ การเงินและพัสดุของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายธุรการ ที่มีเพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและโรงเรียนที่ให้ข้อมูลสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่าง และปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม เจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมของเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัญหาการปฏิบัติงานธุรการอาจมีผลมาจากปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน โรงเรียนยังขาดแคลนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมและจัดซื้ออุปกรณ์ธุรการ ระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบการส่งงานธุรการมีความล่าช้า ทำให้สิ้นเปลืองเวลาในการสืบค้นข้อมูลและการขอข้อมูลจากครูแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องยังขาดการประสานงาน และให้ความร่วมมือน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา ถนอมสิงห์ (บทคัดย่อ : 2545) ศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานธุรการ และสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและทุกรายข้อ แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ เพราะปัญหาการปฏิบัติงานธุรการอาจมาจากขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานสารบรรณ มีปัญหาการคัดเลือกครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ดังนั้น โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงระบบงานสารบรรณและจัดอบรมให้ความรู้ทั้งในด้านการพัฒนางานและด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

2. งานทะเบียนและรายงาน มีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานด้านอื่นด้วย ดังนั้นโรงเรียนควรจัดให้มีการจัดการภายในองค์กร ให้เจ้าหน้าที่มีงานเฉพาะด้าน เพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์บทบาทภาระงานของเจ้าหน้าที่งานสารบรรณ และงานทะเบียนและรายงานของ การปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการพัฒนางานธุรการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหาร สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กิ่งแก้ว นาวาเจริญ. (2543). ปัญหาและ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานธุรการโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐพงษ์ สัตตาคม. (2552). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานธุรการโรงเรียนบ้านกุดจุก จังหวัดนครพนม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิเชษฐ เวชภูติ. (2549). การศึกษาการปฏิบัติงานธุรการการเงินและพัสดุของโรงเรียน เทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

มณฑา ถนอมสิงห์. (2545). ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานธุรการโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยบูรพา.

วัชรินทร์ แผลงกระโทก. (2550). การพัฒนาระบบงานธุรการโรงเรียนบ้านวัง (สายอนุกุล) อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัฒนา ธงภักดิ์. (2544). การบริหารงานธุรการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สายัณห์ ป่วงกลาง. (2543). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). งานสารบรรณภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์.

อักษร มากพูน. (2544). ปัญหาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

Goodall, Gasey J. (2001, January). "A Very Difficult Game Indeed : Managerial Practices of California School District Chief Business Officials in Medium-sized School Districts," **Abstracts International**. 61(7): 2534-A.